

Overzicht bemiddeling Autoriteit Persoonsgegevens bij verwijdering zoekresultaten Google

25 mei 2016

Sinds juli 2014 heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) 111 verwijderingsverzoeken ontvangen. Hierbij vraagt iemand om specifieke zoekresultaten op zijn of haar naam te verwijderen uit een zoekmachine. Bij alle verzoeken was dit Google. In 32 zaken heeft de AP bemiddeld tussen Google en de betrokkene. Dit heeft er in 24 gevallen voor gezorgd dat Google de zoekresultaten verwijderde.

Via een zoekmachine op iemands naam zoeken kan zoekresultaten opleveren die de privacy van deze persoon schaden. Het Europees Hof van Justitie heeft op 13 mei 2014 geoordeeld dat mensen het recht hebben om de zoekmachine te vragen bepaalde resultaten uit een zoekopdracht op hun naam te verwijderen. Weigert de zoekmachine dit, dan kunnen zij de AP om hulp vragen. In juli 2014 kreeg de Autoriteit Persoonsgegevens voor het eerst zo'n verwijderingsverzoek.

Procedure bemiddeling

De AP ziet een verwijderingsverzoek als een verzoek om bemiddeling, als bedoeld in artikel 47 van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Bij bemiddeling zijn verantwoordelijke bedrijven of organisaties niet wettelijk verplicht om het advies van de AP op te volgen. Bemiddeling is bedoeld om de betrokken partijen nader tot elkaar te brengen en om een oplossing te vinden die recht doet aan de belangen van beide partijen.

Bemiddeling heeft ook als voordeel dat het niet nodig is om naar de rechter te gaan, wat vaak veel tijd en geld kost. Los van eventuele bemiddeling door de AP, of als de bemiddeling niet het gewenste resultaat heeft, kan een betrokkene de rechtbank op grond van artikel 50 van de Wbp vragen om de zoekmachine op te dragen een of meer specifieke zoekresultaten te verwijderen. De AP is geen partij in dergelijke procedures.

Eerste beoordeling verwijderingsverzoeken

Bij het beoordelen van verwijderingsverzoeken gebruikt de AP de criteria die zijn opgesteld door de Artikel 29-werkgroep¹, het samenwerkingsverband van alle privacytoezichthouders in Europa. Daarnaast gebruikt de AP richtlijnen die voortvloeien uit nationale jurisprudentie en de argumenten uit het arrest van het Europees Hof van Justitie van mei 2014 (Google Spanje²).

Via dat arrest hebben mensen in Europa expliciet het recht gekregen om zoekmachines te vragen bepaalde zoekresultaten op hun naam te verwijderen. Zij hebben dit recht als de gegevens ontoereikend zijn, niet (meer) ter zake doen of bovenmatig zijn. Ook kunnen zij verwijdering vragen als de publicatie van de zoekresultaten anderszins inbreuk maakt op hun persoonlijke levenssfeer en deze inbreuk niet – bijvoorbeeld door de rol die iemand in het openbare leven speelt – te rechtvaardigen valt.

¹ Article 29 Working Party, WP 225, Guidelines on the implementation of the Court of Justice of the European Union judgment on "Google Spain and Inc v. Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González" c-131/12, 26 November 2014, URL: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp225_en.pdf

² HvJ EU, ECLI:EU:C:2014:317, C- 131/12 (Google Spain SL and Google Inc vs Agencia Española de Protección de Datos) van 13 mei 2014.

Voorafgaand aan de bemiddeling beoordeelt de AP eerst of de afwijzing van het verwijderingsverzoek door de zoekmachine juridisch juist of begrijpelijk lijkt te zijn. Hierbij komt de AP vaak voor het probleem te staan dat niet duidelijk is of een bewering van een betrokkene waar is of niet. Als een betrokkene geen duidelijk bewijs aanlevert, kan de AP vaak niet anders doen dan diegene aanraden om naar de rechter te stappen of om aangifte te doen bij de politie van smaad of fraude.

Statistieken

De AP (toen nog College bescherming persoonsgegevens) heeft op 26 november 2014 voor het eerst een overzicht gepubliceerd van ontvangen verwijderingsverzoeken. In de periode van juli tot november 2014 heeft de AP meer dan 30 verwijderingsverzoeken ontvangen.³

Totaal aantal verwijderingsverzoeken

Op 18 mei 2016 had de AP in totaal 111 verwijderingsverzoeken ontvangen. De AP heeft al deze verzoeken beoordeeld (2 zijn nog in behandeling). In veel gevallen heeft de AP betrokkenen om meer informatie gevraagd. Alle verzoeken gingen over zoekresultaten in Google, al verwezen sommige verzoeken ook naar resultaten in Bing.

Niet behandeld

De AP heeft 16 zaken niet in behandeling genomen, bijvoorbeeld omdat de wettelijke termijn om een bemiddelingsverzoek bij de AP in te dienen al voorbij was⁴ of omdat essentiële informatie ontbrak en de betrokkene niet reageerde op een verzoek om aanvullende informatie.⁵ Dergelijke essentiële informatie is bijvoorbeeld een kopie van het oorspronkelijke verwijderingsverzoek bij Google en van de afwijzing door Google.

Niet bemiddeld bij Google

In 61 zaken heeft de AP niet bemiddeld tussen Google en de betrokkene. Dit kon 3 redenen hebben: omdat niet uit de zaak bleek op welke wijze Google evident in strijd handelde met de Wbp, omdat de feiten (te) onduidelijk waren of omdat er sprake was van lopende juridische procedures.

De AP heeft een betrokkene in 1 van deze gevallen (en in 2 van de niet-behandelde zaken) geadviseerd om de oorspronkelijke bron van informatie te benaderen met een verwijderingsverzoek. Dit heeft 3 keer geleid tot verwijdering van de gegevens bij de bron en daarmee ook uit de zoekresultaten bij Google. Het betrof in alle 3 de gevallen openbaarmaking door een overheidsorgaan, terwijl de publicatie van persoonsgegevens niet noodzakelijk was voor de goede vervulling van de publiekrechtelijke taak van dat overheidsorgaan.⁶ Indien het betreffende overheidsorgaan het verzoek niet zou hebben gehonoreerd, zou de AP alsnog bemiddeld hebben – hetzij bij het overheidsorgaan, hetzij bij de zoekmachine.

³ Nieuwsbericht, 26 november 2014, URL: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/nieuws/behandeling-afgewezen-verwijderingsverzoeken-google>

⁴ Een verzoek om bemiddeling dient binnen 6 weken na de afwijzing door de zoekmachine bij de AP te worden ingediend, op grond van artikel 47, eerste lid, van de Wbp. Gedurende het eerste half jaar na het arrest van het Europees Hof van Justitie heeft de AP deze termijn overigens zeer soepel gehanteerd, ook in verband met de lange reactietermijnen bij Google.

⁵ De verzoeken zijn gearhiveerd als 'niet ontvankelijk'.

⁶ Zie ook de CBP Richtsnoeren 'Actieve openbaarmaking en eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer' (13 augustus 2009), URL: https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/downloads/rs/rs_20090813_actieve_openbaarmaking.pdf

Bemiddeld bij Google

De AP heeft in 32 zaken bemiddeld tussen Google en de betrokkene. Een klein deel van deze zaken betreft een herhalingsverzoek, over dezelfde gegevens en betrokkenen. Google heeft gereageerd op al deze verzoeken en toegestemd om de oorspronkelijke afwijzing te heroverwegen. De bemiddeling door de AP heeft in 24 gevallen geleid tot verwijdering van specifieke zoekresultaten.

In 8 zaken is Google bij de oorspronkelijke beoordeling gebleven en heeft de zoekmachine het verwijderingsverzoek daarom (opnieuw) afgewezen. De AP heeft deze bemiddelingszaken vervolgens gesloten. De betrokkene heeft dan de mogelijkheid om naar de rechter te gaan. De AP is geen partij in dergelijke procedures.

Nederlandse jurisprudentie

Voor zover de AP weet⁷, is 1 betrokkene naar de rechter gegaan nadat de AP had besloten niet te bemiddelen. De AP was niet betrokken bij deze procedure. De rechter oordeelde ten gunste van de betrokkene.⁸ Het betrof een betrokkene die in 2012 een strafrechtelijke veroordeling had gekregen in een ander Europees land. De Nederlandse rechter oordeelde (in voorlopige voorziening) dat het opnemen van dit zoekresultaat een verwerking was van bijzondere persoonsgegevens (strafrechtelijke gegevens) en dat Google geen beroep kon doen op een van de uitzonderingen op het wettelijke verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken.

Subsidiair oordeelde de rechter dat Google het verwijderingsverzoek zelfs had moeten honoreren als het regime van bijzondere persoonsgegevens niet van toepassing zou zijn. De reden die de rechter hiervoor gaf is dat de betrokkene (een advocaat) geen rol speelt in het openbare leven en inmiddels een 'schone lei' heeft gekregen in het land waar de overtreding was begaan. De uitspraak is niet definitief, dus de partijen kunnen er nog tegen in beroep gaan.

In 1 van de 8 zaken waarbij de AP bemiddelde maar Google de zoekresultaten toch niet verwijderde, is de betrokkene ook naar de rechter gegaan. De rechter besliste ten gunste van Google.⁹ De zaak betrof een betrokkene (journalist) die 16 jaar daarvoor was beschuldigd van plagiaat. Het betrof 1 alinea in een artikel van 4.000 woorden. De rechter overwoog dat de informatie feitelijk juist was (het feit dat de journalist plagiaat had gepleegd) en dat de betrokkene nog steeds professioneel werkzaam was als journalist. De rechter overwoog dat de overtreding zo ernstig was in dit beroep (journalistiek) dat de informatie beschikbaar moest blijven in de toekomst, ook voor toekomstige werkgevers. Tegen deze uitspraak staat geen beroep meer open.

De AP is bekend met 2 andere rechtszaken over Google-verwijderingsverzoeken. Hierbij hebben de betrokkenen geen contact gezocht met de AP. De eerste zaak betrof een verwijderingsverzoek van een veroordeelde crimineel. De rechter oordeelde (in voorlopige voorziening) ten gunste van Google.¹⁰ De rechter oordeelde dat de beschikbaarheid van informatie over een veroordeling voor een ernstig strafbaar

⁷ Niet alle jurisprudentie is online beschikbaar via www.rechtspraak.nl. De selectiecriteria voor publicatie van zaken zijn beschikbaar via de URL: <https://www.rechtspraak.nl/Uitspraken-en-nieuws/Uitspraken/Paginas/Selectiecriteria.aspx>.

⁸ Voorzieningenrechter Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2016:2395, 29 maart 2016, URL: <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBROT:2016:2395>.

⁹ Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:95150, 7 januari 2016, URL: <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBAMS:2015:9515>.

¹⁰ Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2014:6118, 18 september 2014, URL: <http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBAMS:2014:6118>.

feit in het belang blijft van een algemeen publiek. De rechter oordeelde: "De veroordeling voor een ernstig misdrijf zoals het onderhavige en de negatieve publiciteit als gevolg daarvan zijn in het algemeen blijvend relevante informatie over een persoon." De betrokkene ging in beroep tegen deze uitspraak. Maar het Hof oordeelde ook ten gunste van Google.¹¹ Ook al was de betrokkene in beroep gegaan tegen zijn oorspronkelijke veroordeling, toch oordeelde het Hof dat de publicatie van informatie over deze veroordeling, en de publieke belangstelling daarvoor, een direct gevolg zijn van het gedrag van de betrokkene. Het Hof redeneert: "Het publiek heeft in het algemeen een groot belang om toegang te verkrijgen tot informatie omtrent ernstige delicten en dus ook omtrent de strafvervolgning en veroordeling van [appellant]."

De tweede zaak betrof een betrokkene die bezwaar had tegen nieuwsartikelen waarin zijn (tijdelijke) woonomstandigheden werden beschreven. De betrokkene was manager van een bekend consultancybedrijf. De rechter oordeelde ten gunste van Google.¹² De rechter gaf aan dat de belangrijkste vraag is of de zoekresultaten relevant zijn en niet zozeer de vraag of de inhoud van (in dit geval) de gevonden artikelen zelf ontoereikend, irrelevant of bovenmatig is. De rechter achtte de zoekresultaten relevant omdat ze over de betrokkene gaan, in essentie juist zijn, niet bovenmatig, nog als recent moeten gelden en ook niet onnodig diffamerend zijn. De rechter schrijft: "Indien eiser een inhoudelijke toetsing wenst van een artikel dat via een zoekopdracht vindbaar is staat het hem vrij het medium dat over hem heeft bericht aan te spreken. In zo'n procedure kan het bestaande juridisch beoordelingskader voor onrechtmatige perspublicaties worden toegepast, waarin onder meer wordt gewogen in welke mate een bepaalde uiting steun vond in het beschikbare feitenmateriaal. Een beroep op artikel 36 en 40 Wbp is niet bedoeld om die procedure te omzeilen. Het is evenmin bedoeld om onwelgevallige maar niet onrechtmatige artikelen via de omweg van een verwijderingsverzoek aan een zoekmachine-exploitant aan het zicht van het publiek te onttrekken." Tegen deze uitspraak is geen beroep meer mogelijk.

Algemene beschrijving inhoud verwijderingsverzoeken

Om de privacy te beschermen van mensen die de AP hebben verzocht om bemiddeling, kan de AP alleen een algemene beschrijving geven van de inhoud van de verwijderingsverzoeken.

In het algemeen heeft de AP bemiddeld voor het verwijderen van de volgende soorten zoekresultaten:

1. informatie die wordt 'hergebruikt' door derde partijen zonder toestemming van de betrokkene, zoals websites die de inhoud van telefoonboeken of lijsten met de contactgegevens van houders van domeinnamen op internet (Whois) kopiëren;
2. evident onjuiste/onware informatie (bijvoorbeeld ondersteund door een notariële verklaring of verklaring van het openbaar ministerie);
3. evident verouderde informatie, met diffamerend resultaat, terwijl de betrokkene geen rol speelt in het openbare leven en er geen overwegend publiek belang is bij de beschikbaarheid van de zoekresultaten;
4. evident onrechtmatig gepubliceerde informatie (als toestemming of wettelijke verplichting de enige mogelijke grondslagen zijn voor de verwerking van persoonsgegevens), bijvoorbeeld als

¹¹ Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:1123, 31 maart 2015, URL:

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:GHAMS:2015:1123>.

¹² Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:716, 13 februari 2015, URL:

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBAMS:2015:716>.

- de publicatie het gevolg is van identiteitsfraude of omdat de zoekresultaten een kopie tonen van een paspoort met het BSN;
5. informatie over verwijderverzoeken die bij Google per ongeluk zijn ingediend als auteursrechtelijk verzoek (DMCA-request).

In het algemeen heeft de AP niet bemiddeld in zaken waarbij de zoekresultaten gingen over:

1. controversiële politieke uitspraken door politici, ook voormalige politici als de informatie niet ouder was dan 4 jaar (verkiezingscyclus in Nederland) of langer als de zoekresultaten over blijvend relevante politieke geschiedenis gingen;
2. gedrag van topbestuurders en mensen met hoge bestuurlijke verantwoordelijkheden in bedrijven of organisaties, evenals beschrijvingen van de rijkdom van zeer rijke mensen (mits de informatie niet evident onwaar of feitelijk onjuist was);
3. (medische) tuchtrechtelijke sancties en veroordelingen voor ernstige strafbare feiten (voor zover de betrokkenen geen aanspraak konden maken op een 'schone lei', waarvoor de AP in Nederland de criteria hanteert om een Verklaring Omtrent het Gedrag te krijgen);
4. zeer complexe zaken met bijvoorbeeld lopende juridische procedures over beschuldigingen van of veroordelingen of sancties voor crimineel gedrag en/of fraude door betrokkenen met een rol in het openbare leven, waarbij de AP niet in staat was om te beoordelen of de informatie klopte;
5. onwenselijke, maar niet onjuiste of gedateerde, informatie over mensen met een rol in het openbare leven, vooral wanneer de betrokkenen deze informatie (ooit) zelf openbaar hadden gemaakt;
6. smadelijke/lasterlijke informatie (mits de informatie niet evident onjuist/onwaar was);
7. informatie over een woonadres of telefoonnummer (als het zoekresultaat niet verscheen na een zoekopdracht op naam van de betrokkene).